

2014

Uloskäytävät ja lukitukset

Päijät-Hämeen pelastuslaitos

25.11.2014

Sisältö

1.	Yleistä	2
2.	Uloskäytävien vähimmäisleveys	2
3.	Kulkureitin pituus.....	3
4.	Uloskäytävien merkitseminen ja valaiseminen	3
5.	Ovet poistumisreiteillä	4
1.1	Liukuovet, pyöröovet.....	4
1.2	Lukitus.....	5
6.	Muutokset	5

1. Yleistä

Rakennuksesta tulee voida turvallisesti poistua tulipalossa tai muussa hätätilanteessa. Uloskäytävien on oltava kulkukelpoisia sekä esteettömiä ja niiden ovien on oltava hätätilanteessa helposti avattavissa poistumissuuntaan. Rakennuksesta on yleensä oltava vähintään kaksi erillistä, tarkoituksenmukaisesti sijoitettua uloskäytävää. Lisäksi jokaiselta poistumisalueelta on oltava mahdollista kuljettaa uloskäytävän kautta liikuntakyvytön henkilö pareilla. (RakMk E1) Paarikuljetuksen tilatarpeesta saa lisätietoja RT -kortista 91-10498.

Yksi uloskäytävä sallitaan enintään 8-kerroksisessa rakennuksessa, kun poistumisalueen käyttötapana on asunto, alle 300 h-m²:n työpaikkatila taikka alle 300 h-m²:n tuotanto- tai varastotila. Tällöin poistumisalueilta on lisäksi oltava varatie, jonka kautta pelastautuminen on mahdollista omatoimisesti tai palokunnan toimenpitein. RakMk E1 Mikäli pelastautuminen suunnitellaan tapahtuvaksi pelastuslaitoksen toimenpitein, on huomioitava tarvittava pelastustie.

Uloskäytävät ja kulkureitit on pidettävä kulkukelpoisina ja esteettöminä ja muutenkin sellaisessa kunnossa, että niitä voidaan käyttää turvallisesti ja tehokkaasti. Uloskäytävillä ei saa säilyttää tavaraa. Pelastuslaki 10 §

2. Uloskäytävien vähimmäisleveys

Uloskäytävien yhteenlaskettu vähimmäisleveys lasketaan tilan tai tapahtuman henkilömäärän mukaan. Uloskäytävän leveyden tulee yleensä olla vähintään 1200 mm. Jos tilan henkilömäärä on enintään 60, saa toinen uloskäytävä olla 900 mm. Uloskäytävien yhteenlaskettu vähimmäisleveys on 1200 mm ensimmäistä 120 henkeä kohden ja leveyttä lisätään 400 mm kutakin seuraavaa 60 henkeä kohden. RakMk E1 10.4

Taulukko 1: Uloskäytävien yhteenlaskettu vähimmäisleveys

Henkilömäärä	Uloskäytävien yhteenlaskettu leveys (mm)
< =60	1200 + 900
< =300	1200 + 1200
360	2800
420	3200
480	3600
1000	7200
2000	14 000
5000	34 000
10 000	67 200

3. Kulkureitin pituus

Uloskäytävälle johtavan kulkureitin enimmäispituus riippuu kiinteistön käyttötavasta (RakMk E1, 10.2.). Etäisyyksiä voidaan ylittää, mikäli poistuminen on mahdollista avattavien ikkunoiden kautta maanpinnan tasolla tai mikäli rakennus on varustettu automaattisella sammutuslaitteistolla.

Taulukko 2. Kulkureitin enimmäispituus uloskäytävään

Käyttötapa	Kulkureitin pituus (m)
Asunnot	
- yksi uloskäytävä	30
- useita uloskäytäviä	45
Majoitustilat	30
Hoitolaitokset	30
Kokoontumis- ja liiketilat	
- yleensä	45
- myymälät	30
Työpaikkatilat	
- yleensä	45
- vain yksi uloskäytävä	30
Tuotanto- ja varastotilat sekä autosuojat	
- yleensä	45
- vain yksi uloskäytävä	30

4. Uloskäytävien merkitseminen ja valaiseminen

Uloskäytävät ja kulkureitit niille tulee merkitä ja valaista asianmukaisesti.

Poistumisreittien selkeä merkitseminen on tarpeellista varsinkin kokoontumis- ja liiketiloissa, majoitustiloissa ja hoitolaitoksissa. Näissä tiloissa on yleensä sellaisia ihmisiä, joiden ei voida odottaa tuntevan tiloja hyvin. Poistumisreittien merkitseminen on tärkeää myös tiloissa, joista poistuminen on vaikeaa tai joissa poistumisjärjestelyt ovat tavanomaisesta poikkeavat. Tällaisia voivat olla esimerkiksi maanalaiset tilat tai korkeat rakennukset.

Taulukko 3. Esimerkkejä poistumisopasteiden ja poistumisreitien valaistuksen tarpeesta.

	Poistumisopasteet	Poistumisreitien valaistus
Majoitustilat	aina	yleensä
Hoitolaitokset	aina	yleensä
Kokoontumis- ja liiketilat	aina	yleensä
Toimistot ja muut työpaikkatilat	aina	tarvittaessa
Tuotantotilat	aina	tarvittaessa
Varastotilat	tarvittaessa	tarvittaessa
Autosuojat	tarvittaessa	tarvittaessa
Maanalaiset tilat	aina	yleensä
Yli 8-kr. rakennukset	tarvittaessa	yleensä

Varusteiden (esim. ikkunat) ja pienten kohteiden poistumisreittien opastamiseen riittää yleensä jälkiheijastavat poistumisopasteet.

5. Ovet poistumisreiteillä

Uloskäytävä on poistumisalueelta suoraan ulos johtava ovi taikka rakennuksessa tai sen ulkopuolella oleva tila, jonka kautta turvallinen poistuminen on palon sattuessa mahdollista maan pinnalle tai muulle turvalliselle paikalle.

Suomen Rakentamismääräyskokoelman osan E1 kohdan 10.6.2 mukaisesti ”poistumiseen tarvittavan oven tulee avautua poistumissuuntaan, jos sen kautta poistuvien henkilöiden määrä on yli 60.” Näitä ovat ovet, joiden kautta on pääsy ulos, uloskäytävään tai uloskäytävään johtavaan sisäiseen käytävään. Tällaisissa uloskäytävissä ja uloskäytäviin johtavilla kulkureiteillä ei yleensä voida käyttää liukuovia YM: Ympäristöopas 39 s.126. Valtioneuvoston asetus työpaikkojen terveellisyys- ja turvallisuusvaatimuksista (18.6.2003 577, 16 §) on maininta, että rakennusten uloskäytävien ja kulkureittien niille on johdettava ulos tai turvalliselle alueelle mahdollisimman suoraan eikä niillä saa olla liuku- tai pyöröovia.

1.1 Liukuovet, pyöröovet

Jos poistumisreiteillä käytetään liuku- tai pyöröovia, on ne varustettava erikseen tähän tarkoitukseen hyväksytyllä hätäavausjärjestelmällä, jonka toiminta on riittävän selvästi ymmärrettävissä. Tällainen hyväksyttävä hätäavausjärjestelmä on paniikkisaranointi, jossa ovi työnnettäessä avautuu ulospäin. Käyttökelpoinen on myös leveydeltään riittävä käyntiovi.

Paniikkisaranointi on toteutettava siten, että

- oven vapaa-aukko täyttää ulos-käytävältä vaaditun leveyden.
- pielet saranoidaan tarvittaessa,
- toimiessaan liukuovimekanismi kytkeytyy pois päältä,
- toimivuus testataan käyttöönottotarkastuksen yhteydessä.

1.2 Lukitus

Lukkoja, jotka voidaan sisäpuolelta **aina avata** ilman avainta, käytetään uloskäytävien ja niihin johtavien tilojen ovissa

- majoitustiloissa sekä
- hoitolaitoksissa, joiden toiminnan luonne ei edellytä eristämistä.

Lukkoja, jotka voidaan huoneiston normaalin käytön aikana hätätilanteessa poistumis-suuntaan avata ilman avainta, käytetään

- kokoontumis- ja liiketiloissa,
- työpaikatiloissa sekä
- tuotanto- ja varastotiloissa.

Uloskäytävien ja niihin johtavien tilojen ovissa on vaarallista käyttää lukkoja, jonka voi avaimetta sisäpuolelta takalukita ja jota ei saa siten auki ilman avainta. YM: Ympäristö-opas 39 s.126.

Kulunvalvonnan järjestelyt eivät saa estää turvallista poistumista rakennuksesta.

Eristämistä vaativien tilojen lukitusratkaisut on hyväksyttävä rakennusvalvontaviranomaisella.

Mikäli uloskäyntiin käytetään esim. pitkäsalpaa, tulee se merkitä opasteella (usein tarra salvassa). Mikäli uloskäynneissä käytetään esim. sähkö- tai magneettilukkoja, on niiden hätäavauspainikkeet sijoitettava oven välittömään läheisyyteen ja ne on merkittävä kyltillä ”oven hätäavaus” (kuva 2)

Kuva 1 Malli oven hätäavaus-kyltistä

6. Muutokset

Tehtäessä muutoksia rakennusluvan mukaisiin uloskäynteihin, niiden oviin tai lukituksiin, on aina oltava yhteydessä kyseisen kunnan rakennusvalvontaviranomaisiin.

Juhani Naskali

riskienhallintapäällikkö

Lisätietoja:

Suomen rakentamismääräyskokoelma E1. http://www.finlex.fi/data/normit/37126-E1_2011-fi.pdf

Sisäasianministeriön asetus rakennusten poistumisreittien merkitsemisestä ja valaisemisesta 805/2005. <http://www.finlex.fi/fi/laki/smur/2005/20050805>

Pelastuslaki <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110379>

Paarikuljetuksen tilantarve RT 91-10498